

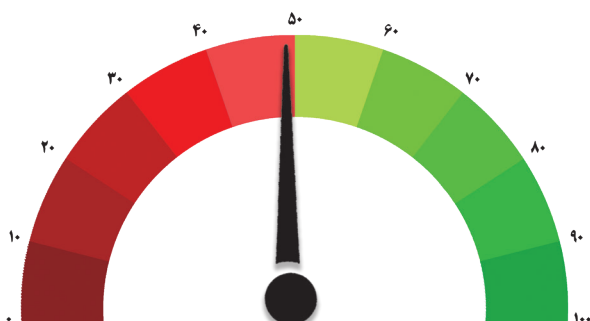

طرح شاخص مدیران خرید

دی ماه ۱۳۹۹

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران

مرکز آمار و اطلاعات اقتصادی و پایش اصل ۴۴

۴۹/۷۹

شاخص صنعت - دوره بیست و هشتم

۴۸/۸۳

شاخص کل اقتصاد - دوره شانزدهم

- ✓ شاخص مدیران خرید صنعت ۴۹/۷۹ است. اگرچه همچنان فعالان اقتصادی در بخش صنعت برای سومین ماه پیاپی رقم کمتر از ۵۰ را گزارش کرده‌اند ولیکن این شاخص روند صعودی داشته و انتظارات اکثر صنایع برای بهبود فعالیت در بهمن ماه و خروج از رکود، مثبت ارزیابی شده است.
- ✓ شاخص مقدار تولید محصولات (۴۸/۶۵) نسبت به ماه قبل (۵۰/۷۵) تاحدودی کاسته شده که به نظر می‌رسد همراه با کاهش تقاضا و کمبود نقدینگی، تولید برخی صنایع اثرگذار نیز کمتر شده است.
- ✓ شاخص میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی (۵۳/۹۴) نسبت به دی ماه (۵۱/۰) افزایش بیشتری داشته‌است و انتظار می‌رود فعالیت اقتصادی صنایع در ماه‌های پایانی سال افزایش یابد.
- ✓ شاخص قیمت محصولات تولید شده (۵۰/۸۶) هرچند در این ماه هم افزایشی بوده ولی به کمترین مقدار خود طی ۹ ماه گذشته رسیده است. به نظر می‌رسد کاهش تقاضای مشتریان و کاهش قیمت ارز در بازار در این موضوع نقش داشته است.

- ✓ عدد شاخص کل اقتصاد (۴۸/۸۳) هرچند همچنان وضعیت رکود در کل اقتصاد را نشان می‌دهد اما شدت رکود آن نسبت به آذرماه (۴۷/۷۷) کمتر شده و رو به بهبود است.
- ✓ شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان (۴۳/۹۹) نسبت به آذر (۴۴/۱۱) نیز کاهش جزئی یافته و همچنان تقاضای مشتریان در کل اقتصاد به سطح مطلوب نرسیده است.
- ✓ شاخص موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده (۴۹/۴۷) طی ۱۶ ماه از ابتدای شروع طرح بیشترین مقدار خود را به ثبت رسانده که بیشتر متأثر از میزان موجودی در بخش خدمات و کشاورزی است.
- ✓ شاخص انتظارات در ارتباط با میزان فعالیت اقتصادی در ماه آینده (۶۰/۹۵) نسبت به ماه گذشته (۵۶/۳۸) با شیب بیشتری افزایش داشته‌است و بیشترین میزان خوش‌بینی به بهبود وضعیت در ماه بعد (بهمن) از ابتدای شروع طرح بوده است.

شاخص مدیران خرید کل اقتصاد

بر اساس گزارش ماه ژانویه مؤسسه IHS، شاخص ترکیبی فعالیت‌های PMI در منطقه یورو به دنبال موج سوم کووید ۱۹ و تعطیلی و محدودیت‌های شرکت‌ها، با سرعت بیشتری در ماه ژانویه کاهش داشت و از ۴۹/۸ در ماه دسامبر به ۴۷/۵ در ماه ژانویه کاهش یافت که احراز شاخص کمتر از ۵۰ در سومین ماه پیاپی را نشان می‌دهد. نرخ رشد تولید کارخانه‌ها به کمترین میزان از زمان شروع به بازگشت فعالیت‌ها کاهش یافته‌است و بخش خدمات شاهد افت تولید در دومین نرخ سریع کاهش از ماه مه است. شاخص ترکیبی کل منطقه یورو (۴۷/۵)، شاخص فعالیت بخش خدمات (۴۵/۰) و شاخص بخش صنعت (۵۴/۷) برای دومین ماه پیاپی کاهش داشته‌اند.

این در حالیست که در آمریکا فعالان بخش خصوصی به دلیل افزایش میزان تولید و سفارشات جدید شروع قدرتمندی را در آغاز سال ۲۰۲۱ در ماه ژانویه ثبت کردند. شاخص ترکیبی کل در ژانویه ۵۸/۰ ثبت شده و سرعت افزایش رشد به بیشترین مقدار از مارس ۲۰۱۵ رسیده‌است.

طبق نظرسنجی انجام شده از بنگاه‌های اقتصادی کشور، شاخص مدیران خرید برای کل اقتصاد ایران در دی ماه ۴۸/۸۳ به دست آمده‌است و فعالان اقتصادی بخش خصوصی طی ۸ ماه گذشته کمترین نرخ کاهش در شاخص کل اقتصاد را ثبت کرده‌اند. نتایج نشان می‌دهد بیشترین تأثیر کم شدن نرخ کاهشی شاخص کل ناشی از بخش ساختمان بوده‌است در حالی که در این ماه فعالیت‌ها در بخش خدمات و کشاورزی با رکود بیشتری روبرو بوده‌اند.

➤ شاخص میزان فعالیت‌های کسب و کار در دی ماه (۵۰/۰۱) نسبت به آذر ماه (۴۶/۷۵) افزایش داشته است و طی ۷ ماه گذشته به بیشترین مقدار خود رسیده‌است که این افزایش در شاخص فعالیت‌ها؛ عمدتاً به دلیل افزایش فعالیت‌ها در بخش ساختمان است.

➤ شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان (۴۳/۹۹) نسبت به آذر (۴۴/۱۱) نیز با نرخ بیشتری کاهش یافته و همچنان تقاضای مشتریان در کل اقتصاد با کاهش روبروست و بالا بودن قیمت‌ها، کمبود نقدینگی و انتظار کاهش بیشتر نرخ ارز در کاهش تقاضا مؤثر بوده‌است.

➤ شاخص موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده (۴۹/۴۷)، روند کاهشی بسیار کمتری داشته و طی ۱۶ ماه از ابتدای شروع طرح بیشترین مقدار خود را به ثبت رسانده، که بیشترین مقدار آن مربوط به بخش خدمات و کشاورزی بوده‌است.

➤ شاخص میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی (۴۸/۰۹) نسبت به آذر ماه (۵۱/۳۰) کاهش داشته، علی‌رغم افزایش این شاخص در بخش ساختمان و صنعت، در بخش خدمات و کشاورزی با کاهش مواجه بوده است. بسیاری از بخش‌های خدماتی همراه با افزایش هزینه‌ها و به منظور جبران آن به ناچار از میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی خود کاسته‌اند.

➤ شاخص میزان فروش کالاها یا خدمات در دی ماه (۴۷/۸۶) هرچند کاهشی است اما نسبت به شاخص ماه قبل (۴۲/۱۹) افزایش داشته‌است که بیشتر به دلیل بهبود فروش در بخش خدمات و کشاورزی است.

➤ شاخص انتظارات در ارتباط با میزان فعالیت اقتصادی در ماه آینده (۶۰/۹۵) حتی نسبت به ماه گذشته (۵۶/۳۸) با شیب بیشتری افزایش داشته‌است و بیشترین مقدار خود را از ابتدای شروع طرح به ثبت رسانده که خوش‌بینی فعالان اقتصادی را به بهبود فعالیت‌ها در بهمن ماه نشان می‌دهد.

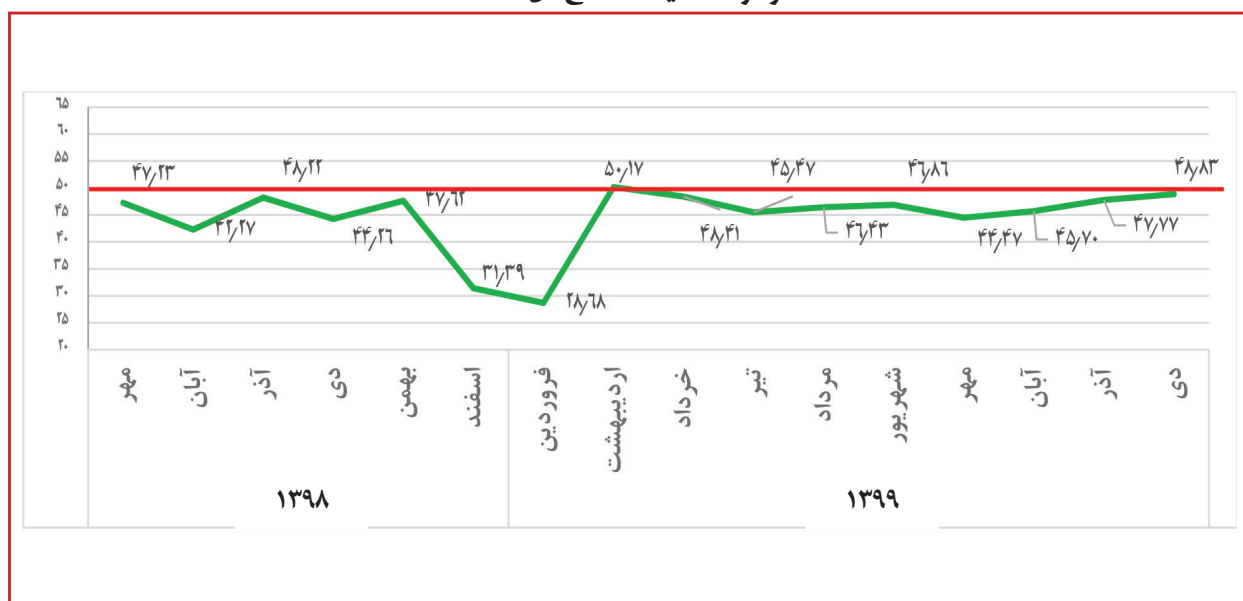
به طور کلی در دی ماه، کاهش میزان سفارشات به دلایلی مانند کمبود نقدینگی و انتظارات کاهش قیمت‌ها همراه با کاهش نرخ ارز مرتبط بوده‌است. این در حالیست که انتظارات مثبت فعالان اقتصادی به تحولات سیاسی در آمریکا از یک سو و نزدیک

شدن به پایان سال و اثرات فصلی افزایش تقاضا از سوی دیگر، باعث شده که شاخص انتظارات تولید و میزان خوشبینی در میان فعالان اقتصادی نسبت به رونق فعالیت‌ها در ماه بعد(بهمن) در بالاترین سطح خود از ابتدای شروع این طرح قرار گیرد.

جدول ۱: شاخص کل اقتصاد - شاخص مدیران خرید (PMI) دی ماه ۱۳۹۹

شاخص	آبان ۹۹	آذر ۹۹	دی ۹۹
شاخص کل اقتصاد	۴۵/۷۰	۴۷/۷۷	۴۸/۸۳
میزان فعالیت‌های کسب و کار	۴۶/۶۸	۴۶/۷۵	۵۰/۰۱
میزان سفارشات جدید مشتریان	۴۳/۲۷	۴۴/۱۱	۴۳/۹۹
سرعت انجام و تحویل سفارش	۵۲/۳۰	۵۳/۲۰	۵۷/۱۱
موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده	۳۹/۸۴	۴۶/۱۳	۴۹/۴۷
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۴۶/۱۱	۵۱/۳۰	۴۸/۰۹
قیمت خرید مواد اولیه یا لوازم خریداری شده	۸۳/۰۹	۷۶/۶۴	۷۲/۷۶
موجودی محصول در انبار یا کارهای معوق	۵۰/۶۳	۴۹/۸۴	۴۸/۸۵
میزان صادرات کالا یا خدمات	۴۲/۲۳	۴۶/۱۴	۴۳/۴۶
قیمت محصولات تولیدشده یا خدمات ارائه شده	۶۴/۷۱	۵۶/۷۳	۵۶/۳۴
مصرف حامل‌های انرژی	۵۷/۰۷	۶۰/۴۴	۵۷/۶۵
میزان فروش کالاها یا خدمات	۴۱/۲۲	۴۲/۱۹	۴۷/۸۶
انتظارات در ارتباط با میزان فعالیت اقتصادی در ماه آینده	۵۰/۱۳	۵۶/۳۸	۶۰/۹۵

نمودار ۱: مقایسه شاخص کل اقتصاد

شاخص مدیران خرید در بخش صنعت

بر اساس داده‌های به دست آمده از بنگاه‌های بخش صنعت، شاخص مدیران خرید صنعت در دی ماه، ۴۹/۷۹ است، همچنان فعالان اقتصادی در بخش صنعت برای سومین ماه پیاپی رکود را گزارش کرده‌اند اگرچه میزان آن در این ماه بسیار کم شده‌است و اما انتظارات مثبت قابل توجه اکثر صنایع در بهمن ماه شرایط بهتری را در بهبود فعالیت صنایع نشان می‌دهد. انتظارات در بهبود فعالیت‌ها برای صنایعی نظیر چوب کاغذ و مبلمان، کانی غیرفلزی و پوشاک و چرم به ترتیب بیشترین مقدار را نشان می‌دهد. در دی ماه همه زیرشاخص‌های اصلی به غیر از سرعت انجام و تحویل سفارش و میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی نسبت به ماه قبل کاهش داشتند.

➤ شاخص مقدار تولید محصولات در بخش صنعت (۴۸/۶۵) نسبت به ماه قبل (۵۰/۷۵) کمتر گزارش شده است که به نظر می‌رسد همراه با کاهش تقاضا و کمبود نقدینگی، تولید برخی صنایع نیز کمتر شده‌است.

➤ شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان در دی ماه (۴۴/۸۰) همچنان مانند آذر ماه (۴۳/۵۱) کاهش است و شدت کاهش آن فقط اندکی کمتر شده‌است. نوسانات نرخ ارز و انتظار کاهش قیمت‌ها از سوی مشتریان از یک سو و کمبود شدید نقدینگی از سوی دیگر باعث کاهش تقاضای مشتریان در دی ماه شده‌است اگرچه سری زمانی این شاخص هم به طور معمول کاهش نسبی آن در دی ماه را نشان می‌دهد.

➤ شاخص میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی (۵۳/۹۴) نسبت به دی ماه (۵۱/۰) شدت افزایش بیشتری داشته‌است و انتظار می‌رود فعالیت اقتصادی صنایع در ماه‌های پایانی سال بیشتر شود.

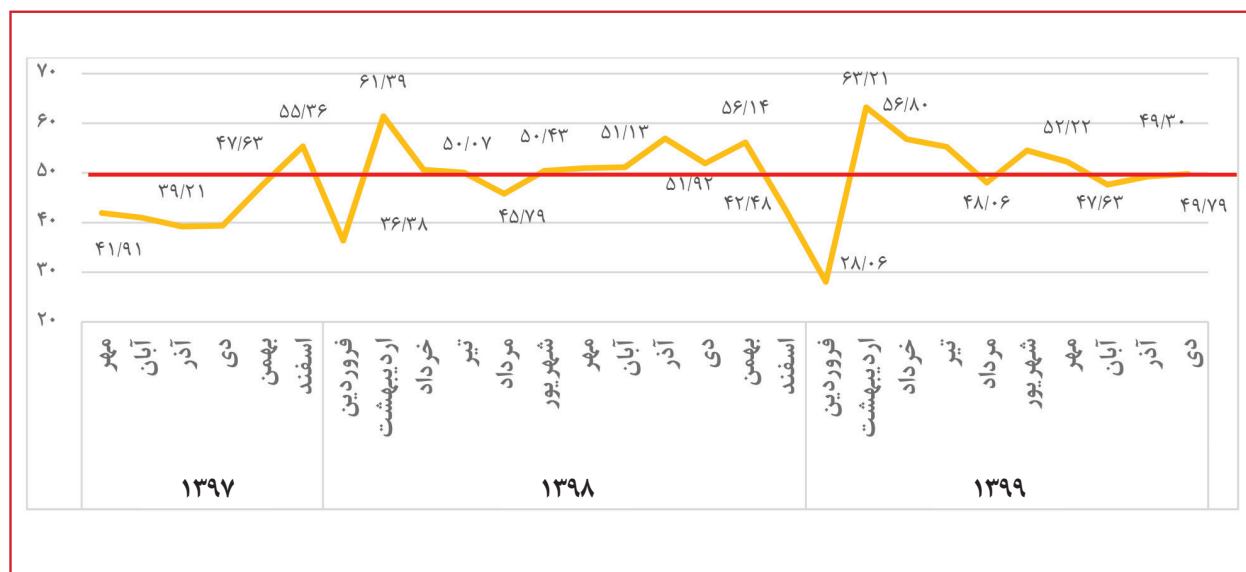
➤ شاخص قیمت خرید مواد اولیه (۷۳/۷۲) برای چهارمین ماه پیاپی شیب افزایشی کمتری نسبت به ماه قبل (۷۹/۹۶) داشته‌است، هرچند همچنان روند افزایشی قیمت مواد اولیه وجود دارد اما شدت آن کمتر شده است. کاهش نرخ ارز باعث شده تا شدت افزایش قیمت مواد اولیه نسبت به ماه‌های اخیر تا حدی کاهش یابد.

➤ شاخص قیمت محصولات تولیدشده در دی ماه (۵۰/۸۶) با افزایش بسیار اندک خود طی ۹ ماه گذشته به کمترین مقدار خود رسیده است. به نظر می‌رسد با کاهش تقاضای مشتریان، اکثر تولیدکنندگان به منظور رقابت در بازار، تقریباً قیمت‌ها را ثابت نگاه داشته‌اند، هرچند قیمت مواد اولیه کاهش چندانی نداشته‌است.

➤ شاخص انتظارات تولید در ماه آینده (۶۴/۷۴) نرخ رشد بیشتری نسبت به ماه قبل داشته‌است و طی ۹ ماه گذشته بیشترین مقدار خود را به ثبت رسانده‌است. از یک سو با نزدیک شدن به پایان سال و از سوی دیگر نتایج انتخابات آمریکا، انتظارات خوش بینانه و امیدواری فعالان اقتصادی بخش صنعت به رفع تحریم‌ها و بهبود فعالیت‌ها در ماه‌های آتی بیشتر نموده است.

➤ شاخص کل شامخ در بخش صنعت برای صنایع کانی غیرفلزی (۴۱/۹۲) (به دلیل کمبود تقاضا و افزایش هزینه‌ها به ویژه حمل و نقل)، صنایع غذایی (۴۲/۵۰) (به علت کمبود نقدینگی و افزایش هزینه‌های حمل و نقل) و صنایع فرآورده‌های نفت و گاز (۴۲/۹۳) کمترین مقدار را نسبت به سایر صنایع داشته‌اند و سایر صنایع (۵۸/۹۳)، وسایل نقلیه و قطعات وابسته (۵۶/۶۷)، صنایع لاستیک و پلاستیک (۵۶/۳۹)، پوشاک و چرم (۵۶/۳۵) بهترین وضعیت را نسبت به ماه قبل داشته‌اند. همچنین صنایع چوب و کاغذ و مبلمان (به دلیل نزدیک شدن به پایان سال) بالاترین انتظارات تولید ماه آینده (۸۱/۲۵) را ثبت کرده‌اند.

نمودار ۲: مقایسه روند شامخ بخش صنعت

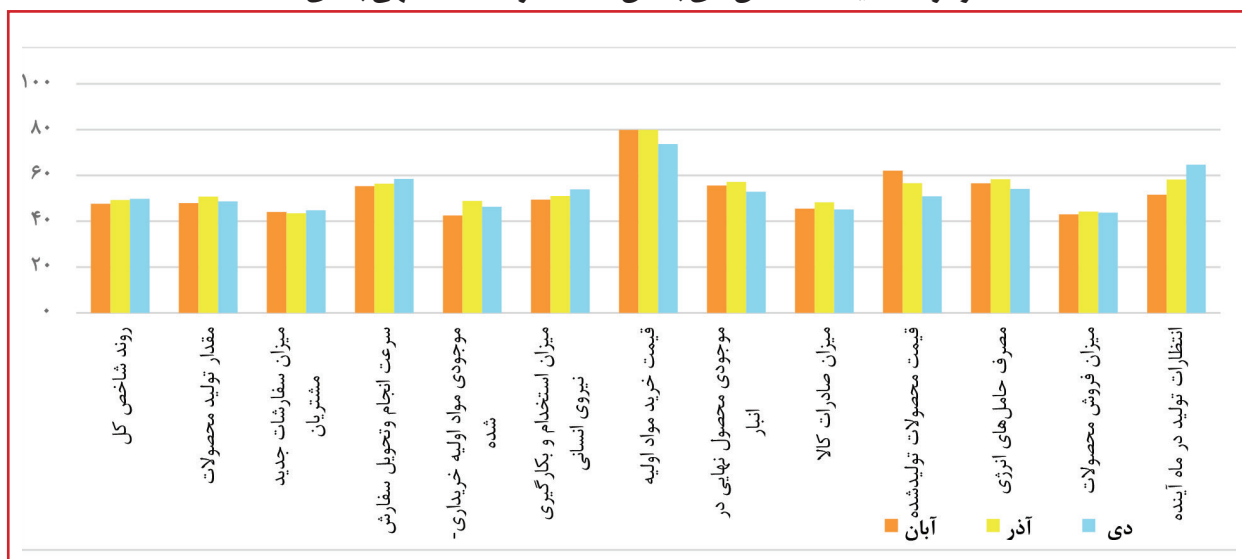
به طور کلی در بخش صنعت ملاحظه می‌شود که یکی از معضلاتی که اکثر بنگاه‌های ماه‌های اخیر با آن روبرو بوده‌اند کمبود شدید نقدینگی می‌باشد همچنین کاهش تقاضا و سفارشات جدید مشتریان هم برای سومین ماه پیاپی در اکثر صنایع وجود داشته‌است و صنایع، میزان فروش بسیار پایینی داشته‌اند.

تأمین مواد اولیه مورد نیاز از پتروشیمی‌ها همچنان یکی از مشکلات مهم برخی تولیدکنندگان در کشور است که با توجه به انحصاری بودن این صنایع، نظارت بیشتر بر آن و هماهنگی بیشتر با بورس کالا ضرورت دارد.

جدول ۲: شاخص صنعت - شاخص مدیران خرید (PMI) دی ماه ۱۳۹۹

شاخص	آبان ۹۹	آذر ۹۹	دی ۹۹
شاخص کل صنعت	۴۷/۶۳	۴۹/۳۰	۴۹/۷۹
مقدار تولید محصولات	۴۷/۹۴	۵۰/۷۵	۴۸/۶۵
میزان سفارشات جدید مشتریان	۴۴/۰۲	۴۳/۵۱	۴۴/۸۰
سرعت انجام و تحویل سفارش	۵۵/۳۲	۵۶/۴۳	۵۸/۴۹
موجودی مواد اولیه خریداری شده	۴۲/۴۹	۴۸/۹۲	۴۶/۲۹
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۴۹/۴۳	۵۱/۰۰	۵۳/۹۴
قیمت خرید مواد اولیه	۷۹/۹۰	۷۹/۹۶	۷۳/۷۲
موجودی محصول نهایی در انبار	۵۵/۶۰	۵۷/۱۷	۵۲/۹۲
میزان صادرات کالا	۴۵/۵۰	۴۸/۲۹	۴۵/۱۴
قیمت محصولات تولید شده	۶۲/۱۲	۵۶/۶۲	۵۰/۸۶
مصرف حامل‌های انرژی	۵۶/۵۹	۵۸/۳۹	۵۴/۱۱
میزان فروش محصولات	۴۳/۰۳	۴۴/۲۴	۴۳/۷۸
انتظارات تولید در ماه آینده	۵۱/۵۹	۵۸/۲۲	۶۴/۷۴

نمودار ۳: مقایسه شاخص‌های بخش صنعت در سه ماه منتهی به دی ۹۹

جدول ۳: وضعیت شاخص‌های صنایع منتخب از نگاه طرح شاخص مدیران خرید دی ۱۳۹۹

شاخص	صنایع لاستیک و پلاستیک	صنایع فرآورده‌های نفت و گاز	صنایع نساجی	ماشین‌سازی و لوازم خانگی	صنایع کانی غیر فلزی	صنایع فلزی	صنایع غذایی	صنایع شیمیایی	چوب، کاغذ و مبلمان	وسایل نقلیه و قطعات وابسته	پوشاک و چرم	سایر صنایع
شامخ گروه	۵۶/۳۹	۴۲/۹۳	۵۱/۶۷	۵۳/۸۴	۴۱/۹۲	۵۲/۹۵	۴۲/۵۰	۴۹/۸۰	۵۱/۲۵	۵۶/۶۷	۵۶/۳۵	۵۸/۹۳
مقدار تولید محصولات	۴۴/۴۴	۳۹/۱۳	۵۵/۵۶	۵۷/۱۴	۳۴/۶۲	۴۹/۱۱	۴۵/۱۶	۴۶/۰۸	۵۳/۱۳	۶۳/۳۳	۵۷/۶۹	۵۷/۱۴
میزان سفارشات جدید	۷۲/۲۲	۳۴/۷۸	۴۴/۴۴	۴۲/۸۶	۲۶/۹۲	۵۰/۸۹	۳۵/۴۸	۴۴/۱۲	۵۰/۰۰	۵۳/۳۳	۵۷/۶۹	۶۴/۲۹
سرعت انجام و تحویل سفارش	۵۰/۰۰	۵۸/۷۰	۶۶/۶۷	۶۲/۵۰	۵۰/۰۰	۵۹/۸۲	۵۳/۲۳	۶۱/۷۶	۵۹/۳۸	۶۶/۶۷	۵۳/۸۵	۶۴/۲۹
موجودی مواد اولیه	۳۸/۸۹	۳۹/۱۳	۴۴/۴۴	۶۲/۵۰	۶۹/۲۳	۴۴/۶۴	۲۹/۰۳	۵۰/۰۰	۴۶/۸۸	۴۱/۶۷	۴۲/۳۱	۴۲/۸۶
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۶۱/۱۱	۵۰/۰۰	۵۰/۰۰	۵۵/۳۶	۵۳/۸۵	۵۹/۸۲	۴۸/۳۹	۵۳/۹۲	۴۶/۸۸	۵۳/۳۳	۶۱/۵۴	۵۷/۱۴
قیمت خرید مواد اولیه	۸۸/۸۹	۷۳/۹۱	۹۴/۴۴	۶۴/۲۹	۷۳/۰۸	۵۹/۸۲	۸۰/۶۵	۷۷/۴۵	۸۴/۳۸	۶۸/۳۳	۶۹/۲۳	۷۸/۵۷
موجودی محصول (انبار)	۳۸/۸۹	۴۷/۸۳	۵۰/۰۰	۵۸/۹۳	۴۶/۱۵	۵۹/۸۲	۴۵/۱۶	۵۶/۸۶	۵۳/۱۳	۵۵/۰۰	۶۵/۳۸	۴۲/۸۶
میزان صادرات کالا	۴۴/۴۴	۳۶/۹۶	۵۰/۰۰	۴۱/۰۷	۳۴/۶۲	۴۲/۸۶	۴۳/۵۵	۵۳/۹۲	۵۳/۱۳	۵۰/۰۰	۴۲/۳۱	۴۲/۸۶
قیمت محصولات تولیدشده	۵۰/۰۰	۵۸/۷۰	۶۱/۱۱	۳۷/۵۰	۴۶/۱۵	۴۶/۴۳	۵۰/۰۰	۵۷/۸۴	۵۹/۳۸	۵۶/۶۷	۴۲/۳۱	۵۷/۱۴
مصرف حامل‌های انرژی	۶۶/۶۷	۳۹/۱۳	۶۱/۱۱	۵۷/۱۴	۴۲/۳۱	۴۹/۱۱	۵۱/۶۱	۶۱/۷۶	۴۶/۸۸	۶۳/۳۳	۶۱/۵۴	۸۵/۷۱
میزان فروش محصولات	۴۴/۴۴	۳۰/۴۳	۳۸/۸۹	۴۴/۶۴	۲۶/۹۲	۴۷/۳۲	۴۰/۳۲	۴۵/۱۰	۵۰/۰۰	۶۱/۶۷	۴۶/۱۵	۵۰/۰۰
انتظارات تولید در ماه آینده	۶۱/۱۱	۵۰/۰۰	۶۱/۱۱	۶۷/۸۶	۷۳/۰۸	۶۹/۶۴	۴۶/۷۷	۶۲/۷۵	۸۱/۲۵	۶۸/۳۳	۷۳/۰۸	۷۱/۴۳

برخی مشکلات اصلی در دی ماه از دید فعالان اقتصادی:

بعضی از صنایع در تهیه مواد اولیه خود از طریق پتروشیمی‌ها به علت عرضه آن در قیمت بالا و مقادیر کم در بورس کالا با مشکلات بسیاری روبرو هستند. به عنوان مثال در صنعت لاستیک و پلاستیک، به دلیل بالا بودن و نوسانات قیمت مواد اولیه که توسط پتروشیمی در بورس کالا عرضه می‌شوند، واردات مواد اولیه از خارج برای تولیدکننده مقرون به صرفه‌تر است. در بخش صنایع نساجی نیز عدم تحویل مواد اولیه (پلی استر) از پتروشیمی‌ها وجود دارد. (لاستیک و پلاستیک، صنایع نساجی، صنایع ماشین‌سازی و لوازم خانگی)

شرکت‌ها با مشکل کمبود شدید نقدینگی و بالا بودن قیمت مواد اولیه روبرو هستند. به عنوان مثال خودروسازان نسبت به پرداخت کالای خریداری شده متعهد نیستند و این امر باعث کاهش نقدینگی قطعه‌سازان شده‌است. همچنین در بخش مواد غذایی نیز کمبود نقدینگی باعث شده تا علیرغم وجود تقاضا نتوانند فروش به صورت نقدی داشته‌باشد. (وسایل نقلیه و قطعات وابسته، صنایع غذایی، صنایع چوب و کاغذ و مبلمان، صنایع فلزی، لاستیک و پلاستیک)

همراه با پایین آمدن قیمت دلار برخی از عرضه‌کنندگان، مواد اولیه را نمی‌فروشند تا در قیمت‌های بالاتر عرضه کنند و از سوی دیگر قیمت فلزات اساسی با افزایش زیادی روبرو بوده است (صنایع فلزی)

مشکل در فرآیند ثبت سفارش بخاطر عدم برقراری لینک دو سامانه جامع تجارت و EPL گمرک که باعث افزایش هزینه‌های انبارداری شده‌است. (صنایع نساجی)

فرسودگی ماشین‌آلات و تجهیزات و عدم امکان جایگزینی آن باعث اختلال در عملکرد بخش معدن شده‌است. (استخراج معدن)

هزینه‌های حمل و نقل مواد اولیه و کالاها افزایش یافته که باعث بالارفتن قیمت تمام شده کالاها می‌شود. (صنایع کانی غیرفلزی، صنایع غذایی)

معرفی طرح شامخ (شاخص مدیران خرید)

از میان شاخص‌های متنوع و گوناگون اقتصادی که توسط کشورها و سازمان‌های بین‌المللی انتشار می‌یابند، شاخص اقتصادی است که مورد پذیرش اکثر کشورهای توسعه‌یافته قرار دارد. در حال حاضر شاخص شامخ برای حدود ۲۹۰۰۰ بنگاه بخش خصوصی در بیش از ۴۰ کشور دنیا محاسبه و منتشر می‌شود. این شاخص که بر اساس پایش پرسشنامه‌ای به دست می‌آید، بینش آنی و تصویر سریعی از شرایط اقتصاد کلان به‌ویژه وضعیت رونق و رکود در بخش‌های صنعت و خدمات ارائه می‌دهد. ویژگی‌های این شاخص عبارتند از:

- ✓ داده‌های شامخ به صورت ماهانه در روزهای ابتدایی ماه و پیش از انتشار داده‌های رسمی منتشر می‌شود.
- ✓ شامخ، امکان مقایسه مستقیم بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه از طریق تولید داده‌های استاندارد شده را فراهم می‌سازد.
- ✓ داده‌ها در شامخ بر اساس مستندات واقعی کسب و کارها و نه بر اساس نظرات شخصی و حدس مدیران جمع‌آوری می‌شوند.
- ✓ به صورت مستمر و دقیق توسط بازارهای مالی، بانک‌های مرکزی، مراکز تصمیم‌گیری اقتصادی و رسانه‌ها در جهان پیگیری می‌شود.

در طرح شامخ، از پاسخ‌دهندگان خواسته می‌شود به ۱۲ پرسش مطرح‌شده در قالب سه معیار وضعیت نسبت به ماه پیش (بهتر شده، بدتر شده و یا تغییری نکرده است)، پاسخ دهند. در صورت انتخاب گزینه بیشتر از ماه قبل: عدد ۱، گزینه بدون تغییر: عدد ۵/۰ و گزینه کمتر از ماه قبل: عدد صفر برای آن پرسش ثبت می‌شود. مجموع حاصل ضرب درصد پاسخگویان به هریک از گزینه‌ها در عدد همان گزینه، مبین عدد شامخ در آن پرسش است. در نهایت معیار سنجش این شاخص عددی بین ۰ تا ۱۰۰ است. عدد ۰ و ۱۰۰ به ترتیب به معنای آن است که ۱۰۰ درصد پاسخگویان گزینه "بدتر شده است" و "بهتر شده است" را انتخاب نموده‌اند، عدد ۵۰ نشان‌دهنده عدم تغییر وضعیت نسبت به ماه قبل، بالای ۵۰ نشانه بهبود وضعیت نسبت به ماه قبل و زیر ۵۰ به معنای بدتر شدن وضعیت نسبت به ماه قبل است. بر این اساس، چنانچه عدد محاسبه‌شده زیر ۵۰ باشد، اما از عدد محاسبه‌شده ماه قبل بیشتر باشد، نشان می‌دهد که سرعت بدتر شدن وضعیت، کاهش یافته است. در مقابل، چنانچه عدد محاسبه‌شده بالای ۵۰ باشد اما از عدد ماه قبل کمتر باشد، نشان می‌دهد که سرعت بهبود وضعیت در مقایسه با ماه قبل، کاهش یافته است.

برای طراحی پرسشنامه و وزن‌دهی به ۵ پرسش اصلی در محاسبه عدد شامخ در اتاق ایران، از رویکردهای بین‌المللی با کمی تعدیل به صورت زیر استفاده شده است:

۱. مقدار تولید محصولات (پرسش اصلی با ضریب ۰.۲۵)
۲. میزان سفارشات جدید (پرسش اصلی با ضریب ۰.۳۰)
۳. سرعت انجام و تحویل سفارش (پرسش اصلی با ضریب ۰.۱۵)
۴. موجودی مواد اولیه (پرسش اصلی با ضریب ۰.۱۰)
۵. میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی (پرسش اصلی با ضریب ۰.۲۰)
۶. قیمت خرید مواد اولیه
۷. موجودی محصول نهایی در انبار
۸. میزان صادرات کالا
۹. قیمت محصولات تولیدشده
۱۰. مصرف حامل‌های انرژی
۱۱. میزان فروش محصولات
۱۲. انتظارات تولید در ماه آینده

شامخ در برخی از کشورها در دسامبر ۲۰۲۰ و ژانویه ۲۰۲۱

شامخ کل

شامخ صنعت

